

Castell de la Santa Creu

El turó que ocupa actualment el castell de la Santa Creu ha estat ocupat des d'època ibèrica i romana. Tot i no trobar-se restes d'edificacions d'aquests períodes, la presència de material ceràmic datat entre els segles III aC i II aC així ho testimonia.

Tot i que **el primer document on apareix el nom de Calafell és de l'any 999, el primer que fa referència al castell (kastrum) data de l'any 1037**. A finals del segle X i al llarg de la primera meitat del segle XI, un grup de camperols s'estableix al cim del turó en cabanes fetes d'argila i troncs. En un extrem del turó, un clos de troncs protegia una cisterna per aigua i un conjunt de sitges per emmagatzemar aliments. A l'altre extrem, a l'indret on actualment es troba l'església romànica, hi havia una edificació, segurament també amb funció religiosa, construïda amb fusta i fang. Era un moment en que l'actual terme de Calafell es trobava en un territori de ningú entre el comtat de Barcelona i el wali o governador musulmà de Tarragona. Quan la frontera es va estabilitzar, i es produeix la "reconquesta" i la repoblació del territori, els camperols són expulsats de dalt del turó, començant a formar-se el nucli històric del poble.

El castell va passant a mans de diferents famílies nobles. Així, Bernardí de Castellbisbal va ser propietari del castell des del 1358 fins, com a mínim, l'any 1370. El 1381 el castell va ser adquirit pel noble Guerau de Palou als procuradors del rei Pere el Cerimoniós per 500 florins d'or d'Aragó. Els Palou van dotar les muralles del castell de noves defenses i van reformar la part de l'habitatge, convertint-la en un petit palau d'estil gòtic. A finals del segle XIV i a començaments del XV, la muralla va ser sobrealçada, anul·lant-se les antigues espitlleres per a ballestes, les quals foren substituïdes per troneres per a armes de foc. L'any 1420 es va construir la presó del castell.

A partir del segle XVI el castell inicia la seva decadència, patint un progressiu deteriorament a causa de l'abandonament per part dels seus propietaris, que deixen de ser els Palou. El castell va ser parcialment destruït al segle XVII, en el marc de la Guerra dels Segadors. Varen ser volades les muralles est i oest, la gran cisterna va ser reomplerta amb la runa procedent de la destrucció del palau gòtic, etc. La destrucció provocada per les tropes castellanques va ser parcialment reparada, almenys pel que fa a les muralles, i el

recinte intramurs va ser anivellat per a convertir-se en cementiri. Aquest ús va perdurar fins l'any 1938, moment en què es va inaugurar el nou cementiri.

Segurament la superstició popular va atribuir la presència de mals esperits al castell. Per aquest motiu es va construir el segle XVII una petita edificació, amb obertures als quatre punts cardinals i coberta amb una teulada amb quatre vessants: el comunidor. Des d'aquest indret, el capellà recitava un fragment de cadascun dels quatre evangelis i beneïa el terme, foragitant d'aquesta manera les tempestes, els mals esperits que les produïen i les bruixes.

El darrer episodi bèl·lic del castell es va produir l'any 1808 durant la Guerra d'Independència. El dia 8 de juny, les tropes napoleòniques es dirigien cap el nord des de Tarragona, segurament per a reforçar les columnes que havien estat derrotades dos dies abans a primera de les batalles que es produïren al Bruc. La columna provinent de Tarragona va ser fustigada per gent de Calafell i de la comarca a la veïna localitat del Vendrell. Es veieren obligats a replegar-se i es refugiaren al castell de Calafell on van resistir durant dues hores l'atac de les tropes franceses.

Després d'uns anys d'abandonament, **a partir de l'any 1982, el Patronat-Fundació del Castell de Calafell va impulsar la seva excavació arqueològica i restauració per poder ser obert al públic.** Els anys 1984 i 1992 es van realitzar tractaments de conservació-restauració a les pintures murals de l'església. Aquestes pintures, juntament amb el parament exterior de l'absis, van ser restaurades de nou entre els anys 1999 i 2000. Igualment, els grafitis de la cisterna van ser restaurats l'any 1999.

Castell de Calafell

Plaça del Castell s/n
Calafell Poble